

Mededeling aan de raad

Van : Burgemeester en wethouders
Datum B&W : 10 februari 2026
Onderwerp : Beantwoording schriftelijke vragen S-064 GL digitale infrastructuur
Portefeuillehouder : Jack Werkman
Domein : Planning & Control

Kennis te nemen van

De beantwoording van de schriftelijke vragen van GroenLinks die zijn gesteld op 22 januari 2026 over de digitale infrastructuur.

Inleiding

Door GroenLinks zijn schriftelijke vragen gesteld over de digitale infrastructuur. De fractie is bezorgd over de Nederlandse afhankelijkheid van Amerikaanse bedrijven bij de digitale infrastructuur.

Hieronder staan de antwoorden op de gestelde vragen. Wij willen nog meegeven dat de roep om digitale soevereiniteit sterk is gegroeid in het afgelopen jaar. In Europa probeert men meer op eigen benen te staan wat betreft hardware en software. Hoewel dit streven er is, blijkt de uitvoering in de praktijk lastig. Zo is de productie van hardware diep geworteld in China en de VS; diversificatie is een traag en duur proces. Alternatieven van software (zoals opensource) kampen met een kip-en-ei-probleem: ze zijn vaak minder compatibel of beperkter in aanbod waardoor de dominantie van grote Amerikaanse spelers (Microsoft, AWS, Google) in stand blijft. Overheden en organisaties investeren fors in eigen cloudvoorzieningen en exitplannen. Echte soevereiniteit vereist echter een blijvende inspanning: van strategische planning tot de bereidheid om te investeren in kostbare, onafhankelijke alternatieven.

Kernboodschap

Vraag 1: Het college heeft toegezegd in contact te treden met andere gemeenten over het gebruik maken van een Europese cloud. Zijn hierin al ontwikkelingen te melden?

Antwoord: Op vrijdag 11 juli is het Nederlandse non-paper 'Strengthening cloud sovereignty of public administrations' vastgesteld. Met dit stuk wordt vanuit Nederland gepleit voor een aantal maatregelen in Europees verband voor het gebruiken van cloudtechnologie door overheden. Deze maatregelen moeten bijdragen aan meer actie in EU-verband voor het versterken van soevereiniteit van overheden ten aanzien van cloudtechnologieën. Op dit moment is er nog geen concreet Fries initiatief richting een gezamenlijke "Europese cloud". Als dat vanuit VNG of bijvoorbeeld de provincie op gang komt, sluiten wij daar uiteraard graag bij aan. We zijn hierin volgend en geen koploper, wat ook past bij de schaalgrootte van onze gemeente.

Wel worden de ontwikkelingen gevolgd, getoetst op haalbaarheid en kan worden aangesloten zodra er een gedragen landelijk of provinciaal kader ontstaat. Hierbij wordt binnen de OWO samenwerking het NDS (Nederlandse digitaliseringsstrategie) gevolgd. Prioriteit 1 (van in totaal 6) in deze strategie is 'een overheidsbrede samenwerking op gebied van Cloud en te komen tot een overheidsbrede soevereine clouddienst'. De NDS is één van de pijlers van het kabinetsbeleid op digitalisering. Sinds juni 2025 wordt er Overheid-breed gewerkt aan kaders en standaard en een soevereine cloudomgeving waarop alle overheden kunnen aansluiten.

Met andere gemeenten in Fries verband hebben we hier contact over, en brengen we ook dit onderwerp in, via de Fryske Cybertafel, waar alle Ciso's in Friesland aanwezig zijn.

Tijdens de Najaars ALV stemden 100% van de gemeenten in met de uitwerking van collectiviseringsvoorstellen voor AI, Cloud en Digitale Veiligheid. Hiermee kunnen gemeenten concreet van start met een collectieve aanpak van de gemeentelijke digitalisering die aansluit bij de Nederlandse Digitaliseringsstrategie.

Vraag 2: Deelt het college met de fractie GroenLinks dat een stap richting een betrouwbare Europese cloud voor de privacy van onze inwoners belangrijk kan zijn?

Antwoord: Ja, zoals ook al door de Nederlandse overheid wordt erkend, vinden wij het belangrijk om maatregelen in Europees verband te treffen. Zoals ook in de inleiding genoemd is dit een langdurig proces.

Vraag 3: Wordt er nagedacht over een mogelijke exit-strategie, mochten de geopolitieke ontwikkelingen zich voortzetten of blijken dat Amerikaanse privacyregels verder opgerekt worden?

Antwoord: Een mogelijke exit-strategie volgt uit de ontwikkelingen, die al onder de eerste vraag zijn benoemd.

Vraag 4: Veel gemeenten lijken een zogenaamd 'Microsoft, tenzij' beleid te voeren. Is dat in onze gemeente ook het geval?

Antwoord: Wij volgen op dit moment de landelijke lijn zoals die door de VNG en de rijksoverheid wordt gehanteerd. Wij werken dus, net als andere gemeenten, primair met gangbare platforms als Microsoft 365, waarbij beveiliging en gegevensbescherming worden geborgd via landelijke Data Protection Impact Assessments (DPIA's) en contractuele afspraken. De landelijke DPIA is vertaald naar een DPIA in de dagelijkse praktijk binnen de OWO-samenwerking. Wij hebben op dit moment inderdaad een 'Microsoft, tenzij' beleid, met als doel schaalvoordeel, uniformiteit en controle op informatiebeveiliging. Microsoft kent beperkingen, maar biedt ook enorm veel beveiligingsfunctionaliteiten en gebruiksvriendelijkheid.

Vraag 5: Er gaan stemmen op dat het goed zou zijn om van dit beleid af te stappen. Is het college bereid denkrichtingen hieromtrent te onderzoeken?

Antwoord: Wij houden de ontwikkelingen op het gebied van digitale autonomie nauwlettend in de gaten. We kijken naar wat werkt en maken daarna onze keuze, vooralsnog is het 'Microsoft tenzij', waarbij een andere keuze in de toekomst niet wordt uitgesloten.

Vervolg

N.v.t.

Bijlagen

N.v.t.